

1. Rašytojai. Literatai

Stasė Mikeliūnienė

Kazimieras Barėnas

(1907–2006)

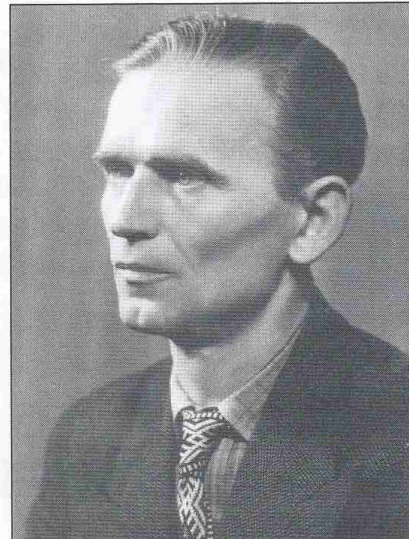
Kazimieras Barėnas gimė 1907 m. gruodžio 30 d. (pagal naująjį kalendorių 1908 m. sausio 12 d.) Stanionių kaimo pakraštyje, Panevėžio rajone. Čia prabėgo tradiciška kaimo vaiko, susijusi su piemenavimu, vaikystė.

Carinės Rusijos valdymo metais lietuviškų mokyklų nebuvo, esančiose vaikai buvo mokomi rusų kalba. O kai Barauskų Kaziukui atėjo laikas lankyti mokyklą, Lietuvą valdė kaizerinė Vokietija, tebevyko Pirmasis pasaulinis karas. Bet 1915 m. buvo pradėtos kurti lietuviškos mokyklos. Jadvinavos dvarininko Povilo Mikalajūno rūpesčiu jo namuose buvo įkurta pradinė mokykla, kurią lankė Stanionių, Kriaučiūnų, Petrauskynės ir kitų kaimų vaikai [1]. Sulaukus Lietuvos nepriklausomybės, K. Barėnui teko pradžios mokslus tęsti Pajstrio pradinėje mokykloje. Tėvas matė vaiko gabumus ir svajoję jį leisti į gimnaziją. Artima giminaitė padėjo pasiruošti, ir K. Barėnas, peršokęs vieną klasę, atsirado trečioje. Panevėžio vyrų gimnazijoje buvo palankus literatūrinis klimatas. Mokykloje dirbo Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, Julijonas Lindė-Dobilas, Matas Grigonis, Mykolas Karka. Gabieji mokiniai būrėsi į „Meno kuopą“, ruošė referatus, nagrinėjo ir aptarinėjo mokinių kūrybą. 1928–1929 m. K. Barėnas buvo „Meno kuopos“ pirmininkas. Nuo 1926 m. jo eilėraščius, prozos bandymus spausdino „Panevėžio balsas“, „Kultūra“ ir kiti leidiniai [2].

Baigęs Panevėžio gimnaziją, K. Barėnas 1929 m. studijavo Kaune. 1933 m. Kauno Vytauto Didžiojo universitete baigė lituanistikos ir pedagogikos studijas. Studijuodamas dirbo universiteto administracijoje. 1944 m. pradėjo dirbti „Ateities“ dienraščio redakcijoje sekretoriumi. Tais pačiais metais artėjanti nauja sovietų okupacija privertė trauktis į Vakarus. Trumpam teko apsistoti Austrijoje, Tilžėje, Berlyne, o pasibaigus karui – pabėgėlių stovyklose Vokietijoje.

1947 m. atvyko į Didžiąją Britaniją ir apsigyveno Eklso (Eccles) mieste netoli Mančesterio, įsidarbino Tekstilės fabrike. Po darbo vakarais ir savaitgaliais rašė prozas kūrinis, pradėjo rūpintis lietuviška spauda ir visuomenine veikla. Mančesteryje suorganizavo „Pradalgės“ leidyklą, įkūrė Mančesterio lietuvių bendruomenės skyrių, bendradarbiavo laikraščiuose. Tekstilės fabrike išdirbęs devynerius metus parašė keturias knygas.

1957 m. K. Barėnas persikėlė į Londoną. Nuo 1957 iki 1973 m. rašytojas su pertraukomis dirbo laikraščio „Europos lietuvis“ redaktoriumi, 1978–1981 m. vėl grįžo prie šio rūpimo redaktoriaus darbo. Vadovavo „Nidos“ knygų klubo leidyklai, suredagavo ir išleido apie aštuoniasdešimt knygų. Taip pat redagavo ir išleido dešimt literatūros almanacho „Pradalgė“ tomų. Be to, kasmet paruošdavo sieninį „Nidos“

Kazimieras Barėnas. Apie 1955 m.
PAVB RS, f. 60–1261.

kalendorių. Sudarė ir suredagavo leidinius „Britanijos lietuviai 1947–1973“ ir „Britanijos lietuviai 1974–1994“. Paskelbė daug recenzijų ir literatūrinių straipsnių, išvertė į lietuvių kalbą J. Steinbeko, V. Folknerio, J. Hiltano kūrybą.

Kazimieras Barėnas – penkių novelių knygu ir keturių romanų autorius: „Giedra visad grįžta“ (1953), „Karališka diena“ (1956), „Atsitiktiniai susitikimai“ (1968), „Kilogramas cukraus“ (1978), „Meškos riaumojimo metai“ (1990), „Pati apatinė pakopa“ (1991). „Dvidešimt viena Veronika“, „Tūboto gaidžio metai“ ir „Beragio ožio metai“ apdovanoti premijomis [3]. Lietuvoje išleistos keturios jo knygos: „Dvidešimt viena Veronika“ (1997), „Apsakymų rinktinė“ (2004), „Tūboto gaidžio metai“ (2006), „Beragio ožio metai“ (2007). Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu 1997 m. rašytojas už nuopelnus Lietuvai apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino 4-ojo laipsnio ordinu. 2002 m. K. Barėnas įstojo į Lietuvos rašytojų sąjungą [4].

Iki gilios senatvės išlaikė šviesų protą ir puikią atmintį, K. Barėnas niekada neatsisakė visuomeninės ir kūrybinės veiklos, rūpinosi lietuviškumu, kultūra, knygomis. Kazimieras Barėnas mirė 2006 m. kovo 17 d. Londone.

Literatūra

1. Panevėžio balsas, 1993, rugs. 18, p. 4.
2. Ten pat, p. 4.
3. Panevėžio balsas, 1993, rugsėjo 4, p. 3.
4. Kazimieras Barėnas: rašytojas, leidėjas, vertėjas. [lankstinys]. Panevėžys, 2007.
5. Peleckis-Kaktavičius, Leonas. Kazys Barėnas. Šiauliai, 2005. – 400p.